

OSNOVNA ŠOLA ELVIRE VATOVEC PRADE
ŽIVIM POD NEBOM

OSNOVNA ŠOLA
ELVIRE VATOVEC PRADE
Pobeška cesta 52
6000 KOPER

MESTNA OBČINA KOPER
COMUNE CITTA DI CAPODISTRIA

ŽIVIM POD NEBOM

**Projektno glasilo ob svetovnem dnevu Zemlje
"Podnebne spremembe"**

april 2008

ŽIVIM POD NEBOM

Verjetno ste že kdaj razmišljali o naravi, o njenih čudovitih živalih in rastlinah in nenazadnje tudi o ljudeh. Ljudje se premalokrat zavedamo, da je narava naš vir energije. Tako kot baterija ne more delovati brez električnega toka, tako mi ne moremo živeti brez narave.

Že v obdobju prazgodovine so bili ljudje odvisni od narave. Ponujala jim je zavetje pred nevarnostmi, hrano tudi ob naravnih katastrofah, za katere je bil kriv samo človek. To nadaljuje še sedaj. Če pa pomislim malo bolje, zakaj se krčenje narave vedno bolj povečuje, v kakšne namene prekinijo življenje dreves in drugih rastlin in živali, vedno znova ugotovim, da je to nepotrebno. Ljudje bi definitivno lahko bolje in bolj zdravo živeli brez televizorjev, računalnikov in druge novejši tehnologije. Vedno manj ljudi se posveča svojemu zdravju tako, da dnevno vsaj trideset minut uživa popolnoma svež naravni zrak. Vedno več ljudi meče odpadke na tla, ne glede da je mogoče v razdalji dveh metrov postavljen koš za smeti. In nenazadnje vedno manj ljudi poskuša zaustaviti krčenje in uničevanje narave, zaradi katerih smo priče vedno pogostejših naravnih katastrof. Toda ljudje še vedno ne razumejo, da smo zato krivi sami.

Zamislite si, da ste slon. Tako dolgo se borite za življenje, vendar se vaše življenje konča s smrtjo zaradi oklov. In enako se zgodi z lisicami, medvedi, zajci in ostalimi živalmi, ki jih pobijejo zaradi dragocenega kože. Zanje je njihovo življenje brezsmiselno in izgleda kot vojna brez konca. Ves čas morajo paziti, da so za lovce neopazni. Ljudje pa še kratke vojne ne prenesemo, zato poskrbimo za živalski boljši jutri in varujmo živali pred smrtjo, ki si je velikokrat sploh ne zaslužijo.

Tudi mene velikokrat ni zanimala narava. Vanjo sem kar naprej metala nerazgradljive odpadke ali jo uničevala. Vendar po ogledu filma Al Gore sem začela intenzivneje razmišljati o tem, kaj se bo zgodilo z nami, ko bo narava popolnoma uničena in skrčena. Verjetno bi, tako kot izumirajo živali, izumrli tudi ljudje. Zato pomislite, kaj počnete, vsaj ko ste v naravi in jo varujte. Tudi če ste le drobna kapljica morja, lahko pripomorete k temu, da bo narava še vrsto let bila tako zelena in nam bo dajala hrano za življenje.

Teja Petrovič, 9. a

Dan Zemlje – podnebne spremembe

Letos smo na naši šoli, ki že šesto leto nosi naziv eko šole, posvetili dan Zemlje vplivu podnebnih sprememb na naše okolje. Podnebje postaja vse bolj cenjen naravni vir in naša naloga je, da ga ohranimo tudi prihodnjim rodovom.

Učenci in učitelji naše šole želimo dokazati, da ne samo razmišljamo, ampak tudi delujemo ekološko. Pred šolo smo postavili vremensko hišico, ki nam jo je sponzorirala družba Instalacija in Mestna občina Koper v okviru okoljskih in naravovarstvenih ozaveščevalnih akcij in projektov. Učenci so se učili načrtovati in odčitavati temperaturo, zračni tlak, vlago, količino padavin ter smer in jakost vetra.

V delavnicah smo razmišljali, kaj lahko storimo, da bo bivanje na našem planetu Zemlja prijetnejše, lahkotnejše, da bomo dihali čist zrak, živeli v zelenih okoljih, tako v mestih kot na vaseh, pili čisto vodo in živeli v zdravem okolju. Učitelji in mentorji so učence spodbujali k razmišljanju, kaj povzroča podnebne spremembe in kakšne so njihove posledice, kako le-te vplivajo na povečanje revščine in na življenje njihovih vrstnikov, še posebno v Afriki.

V tako majhni deželi, kot je Slovenija, moramo združiti skupaj moči in narediti premik v mišljenju in se zavesti, da moramo naravo, ki nam je dana, pustiti za seboj v takšnem stanju, da bodo od nje dobili kaj tudi naši potomci.

Ravnateljica: Franka Pegan Glavina

Kaj so podnebne spremembe?

Pri izbirnem predmetu Življenje človeka na Zemlji so učenci raziskovali, kaj povzroča podnebne spremembe, kakšne so posledice v podnebnju, kako to vpliva na ljudi in njihov način življenja, kako občutimo spremene podnebja v Sloveniji, kakšen ja lahko naš prispevek k zmanjšanju podnebnih sprememb in kakšne so oznake na proizvodih, ki označujejo proizvode prijazne do okolja. Ob tem so nastali plakati in kratka poročila.

Kaj so podnebne spremembe?

Spreminjanje podnebja je spreminjanje običajnega vremena v nekem kraju. Spreminjajo se lahko povprečne vrednosti, pa tudi pogostost in jakost ekstremnih dogodkov. Glavni krivec segrevanja ozračja v zadnjih petdesetih letih je človek. Dvajseto stoletje je bilo globalno najtoplejše v zadnjem tisočletju.

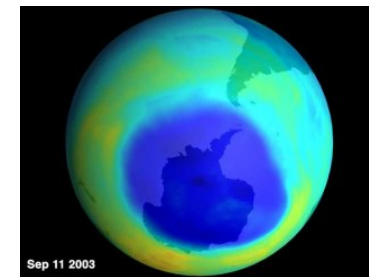
Deset globalno najtoplejših let je bilo v zadnjih petnajstih letih, leto 1998 pa globalno najtoplejše. To potrjujejo krčenje in taljenje alpskih ledenikov, dviganje morske gladine in pomikanje podnebnih pasov ter posledične spremembe v ekosistemi.

Zakaj prihaja do podnebnih sprememb?

Proces, s katerim Zemljina atmosfera zadržuje toploto, imenujemo učinek tople grede. Kot steklo, ki obdaja toplo gredo, tudi plini v atmosferi prepuščajo sončno svetlobo. V atmosferi zadržujeta toploto predvsem metan in ogljikov dioksid. Ostali toplogredni plini so še: didušikov oksid, ozon, vodna para. Brez teh plinov bi bila Zemlja mrzel in sovražen planet.

Človek s svojimi dejavnosti pa spreminja, ruši naravno ravnovesje teh plinov. Zato povečane koncentracije toplogrednih plinov, predvsem CO₂, povečuje toploto v atmosferi.

Zaradi podnebnih sprememb (veliko sončnega vremena in visoke temperature) se povečuje učinek ozonske luknje. Nad Zemljino površino je tanka plast plina, ki se imenuje ozon. Ta ozonski plašč nas ščiti pred škodljivimi ultravijoličnimi žarki. Meritve ozona v atmosferi kažejo, da se ozonski plašč hitro tanjša. Nad Antarktiko vsako pomlad nastane ozonska luknja, ki prepušča škodljive ultravijolične žarke. Vzrok zmanjševanja ozona je spuščanje CFC plinov v zrak. Ti plini se nahajajo v vršilih kot pogonski plin, nastajajo v proizvodnji penaste plastike, so v hladilnikih in klimatskih napravah.

Ozonska luknja

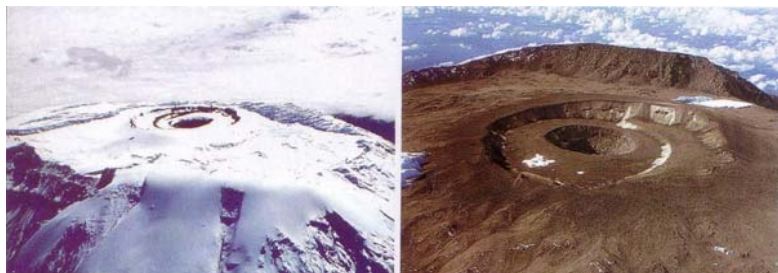

Gregor Bordon in Jure Depangher

Posledice podnebnih sprememb

Če človek ne bo ukrepal in zadržal podnebne spremembe, bo po znanstvenih napovedih v 21. stoletju prišlo do negativnih učinkov, ki bodo prizadele ljudi in okolje. V zadnjih 100 letih se je temperatura Zemlje zvišala za $0,73^{\circ}\text{C}$. Dvig temperature povečuje ogroženost številnih ekosistemov. Tako znanstveniki predvidevajo, da se bosta količina odtekajoče vode in njena razpoložljivost povečali predvsem na severnem in južnem polu zaradi taljenja ledu. Negativen učinek naj bi imela na selitve ljudi. Največ ljudi bo ogroženih v Aziji in Afriki. Znanstveniki menijo, da se bo do leta 2070 temperatura povečala za 3°C . Tako toplo na Zemlji ni bilo v zadnjih 2 milijonih letih. Dvig povprečne svetovne temperature za več kot $3,5^{\circ}\text{C}$ bi počasi uničil ves svet.

Uroš Jakomin in Jan Vukelič

Kilimandžaro nekoč in danes

Vročinski val

Zaradi spremembe podnebja so predvsem v zmernih geografskih širinah pogosti vročinski valovi, ki povzročajo težave in ogrožajo zdravje in življenje ljudi.

Poletje 2003 je znano kot eno izmed najtoplejših poletij v sodobni zgodovini. V Evropi je vročinski val prizadel predvsem Zahodno in srednjo Evropo. Skupno število žrtev vročinskega vala je

preseгло 50.000 ljudi. Tudi v Sloveniji je bilo to najtoplejše poletje doslej, predvsem topla sta bila julij in avgust, ko je bilo poletje za 4°C toplejše, kot je povprečje. Najbolj ogrožene skupine ljudi so ob vročinskih valih otroci, starostniki, kronični bolniki in brezdomci. Pomembno je, da v takem obdobju veliko pijemo, smo v senci in počivamo. Prostore moramo zračiti, pomembna je tudi pravilna prehrana in obleka.

David Bordon

Ekstremni vremenski pojavi

Posledica spreminjanja podnebja so tudi pogostejši ekstremni vremenski pojavi. Nekateri se pojavljajo tudi v Sloveniji, na primer temperaturni ekstremi (vročinski val leta 2003), močno deževje, nevihte, ki povzročajo poplave (Železniki 2007) in močan veter (burja na Primorskem). Močno deževje, sneženje in močan veter

uničujejo ceste, železnice, infrastrukturo in telekomunikacijsko omrežje. Močan

veter je nevaren za letalstvo, pomorstvo in za visoke zgradbe. Nevarna in vedno pogostejša so neurja s točo. Zrna toče lahko presegajo premer 10 cm in lahko padejo s hitrostjo 150 km/h. Veliko škodo povzročajo v kmetijstvu. V tropskem območju se povečuje število in moč tropskih orkanov. Poseben ekstremni pojav v

Log pod Mangartom 2000

Železniki 2007

Afriki, ki je povezan s podnebnimi spremembami, so puščavske kobilice. Ko so ekološke in vremenske razmere primerne, se majhno število kobilic lahko razvije v velik roj, ki lahko ogrozi življenje milijonov kmetov.

David Nik Lipovac in Martin Rodela

Učinki podnebnih sprememb

Če podnebnih sprememb ne bomo poskušali ustaviti, bodo povzročile škodo svetu, v katerem živimo, in spremenil se bo način življenja, ki je za nas običajen.

Kaj povzroča podnebne spremembe?

Podnebje se spreminja zaradi današnjega načina življenja, zlasti v bogatejših in gospodarsko razvitih državah :

- elektrarne, ki proizvajajo energijo za zagotavljanje električne energije in ogrevanje domov
- avtomobili in letala, ki jih uporabljamo
- tovarne, v katerih proizvajamo stvari, ki jih kupujemo
- kmetijstvo, ki nam zagotavlja hrano
- gospodinjstva
- vsak posameznik ...

Glavni toplogredni plin, ki nastaja pri človekovih dejavnostih, je ogljikov dioksid.

Učinki podnebnih sprememb:

- polarne plasti ledu se topijo
- ledeniki se krčijo in izginjajo
- ker se plasti ledu topijo, se dviguje morska gladina
- življenjsko okolje na Arktiki se spreminja (lov in potovanje po snegu se je spremenilo)
- rastlinstvo in živalstvo na Arktiki in Antarktiki se spreminjata,

kar lahko pripelje do trajnih motenj v prehranski verigi

- taljenje ledu povzroča naraščanje ledeniških jezer, kar povečuje nevarnost njihovih izliti in poplav

- v zadnjih desetih letih se je na svetu zgodilo trikrat več naravnih katastrof kot v 60. letih prejšnjega stoletja: neurja, poplave, suše in vročinski valovi

- povečuje se umrljivost v Evropi in Aziji zaradi daljših vročinskih valov

- žgoče poletje je sprožilo velike gozdne požare in povzročilo velike izgube v kmetijstvu

- pomladni dogodki - razvoj listov, selitev ptic, valjenje jajc – nastopajo bolj zgodaj

- vode že primanjkuje v veliko regijah na svetu

- širijo se območja z nalezljivimi boleznimi, kot je na primer malarija, ker se razširja območje, kjer so ugodni podnebni pogoji za življenje komarjev, ki prenašajo malarijo.

Kaj lahko storimo?

Podnebne spremembe so svetovno vprašanje, zato težav ne more rešiti nobena država sama, saj je potrebno zmanjšati emisije toplogrednih plinov v ozračje.

Tudi z majhnimi spremembami našega vedenja lahko pomagamo preprečevati emisijo toplogrednih plinov.

Valentina Bordon

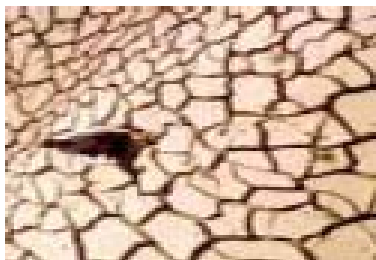
Podnebne spremembe v Evropi

Na različni delih Evrope se učinki podnebnih sprememb razlikujejo. Zaradi podnebnih sprememb se bodo regionalne razlike naravnih virov spremenile, na primer vode: na severu jo bo (pre)več, na jugu in vzhodu pa premalo. Tako so v Severni Evropi pogostejše zimske poplave in je večja nestabilnost tal.

Vendar večja količina vode ugodno vpliva na kmetijstvo, saj pridelajo več kmetijskih pridelkov, ker je na razpolago večja količina vode za zalivanje.

V Južni Evropi pa so se temperature povečale. Posledice so večje zdravstvene težave. Zaradi močne vročine in velike suše pride tudi večkrat do večjih požarov. Zaradi suše pa pridelajo manj kmetijskih pridelkov.

V Srednji in Vzhodni Evropi je manj padavin, zato se je povečala požarna ogroženost in zmanjšal se je obseg gozda. Zaradi večje vročine so se tudi tu povečale zdravstvene težave.

Valentina Bordon in Asja Babič

Naš prispevek k zmanjševanju podnebnih razmer

Ali se ljudje sploh kdaj vprašamo, koliko odpadkov, ki jih vsak dan odvržemo, onesnažuje zemljo?

Odgovor je povsem jasen: »Ne!«

Približno vsak drugi človek, ki odvrže v naravo nek nebiološko razgradljiv predmet oz. odpadke, povzroči veliko škodo. Posledica tega so negativne podnebne spremembe, kot so: kisel dež, pretirana suša, poplave ...

Vse to pa bi lahko človek omilil, če bi upošteval vsaj nekaj od naslednjih nasvetov :

- varčujemo s toplo vodo
- redno čistimo hladilnik
- ugašamo luči, ko jih ne potrebujemo
- ne puščamo prižganega televizorja, glasbenega stolpa ...
- ne polnimo mobilnega telefona, če je ta že napolnjen,
- kompostirajmo biološko razgradljive odpadke
- pri kratkih razdaljah do nekaj kilometrov se izogibajmo motornim kolesom ali avtomobilu ...
- Lahko pa tudi dodatno poskrbimo za več kisika v zraku in posadimo v okolici svoje hiše ali šole kakšno drevo. Pet dreves v svoji življenjski dobi vsrka približno eno tono CO₂.
- Kupujmo lokalno proizvedeno, sezonsko hrano. Ta ni samo bolj zdrava, ampak je tudi boljša za okolje!
- Uporabljajmo, kar se da malo papirja: fotokopiramo obojestransko, uporabljajmo elektronsko pošto ...

Eko označevanje

Osnovno načelo eko izdelkov je, da čim manj škodijo okolju na vseh stopnjah svoje pojavnosti, od nastanka do uničenja. Na izdelkih so ekološke oznake – logotipi, to so opisi, ki poudarjajo eno ali več ekoloških prednosti izdelka. Podeljevanje teh oznak je odvisno od celovitih varstvenih kriterijev, nanašajo se lahko na izdelek ali pa na embalažo. Predstavila vam bom nekatere:

a) oznake, ki označujejo ekološke prednosti izdelka:

- **EU rožo** dobi izdelek, ki izpolnjuje ekološke kriterije, na primer zmanjšuje porabo energije, zmanjšuje onesnaževanja zraka, vode in tal, zmanjšuje hrup ...
- **trikotnik** je mednarodni simbol, ki pomeni, da lahko izdelek recikliramo.
- znak »**organik**« pomeni, da so bombaž pridelali po ekoloških načelih

- dodeljujejo ga ustanove, ki preverjajo vsebnost strupenih snovi. Strožja merila veljajo za izdelke, ki so namenjeni otrokom in tistim, ki prihajajo v stik s kožo.

b) oznake na embalaži:

- **zelena pika** je znak za embalažo, ki jo zbirajo in ponovno uporabljajo kot sekundarno surovino.
- **simbol s puščico** pomeni, da jo lahko recikliramo, ali je iz recikliranega materiala.
- **slika smetnjaka** opozarja, da moramo uporabljeno embalažo odvreči na primerno mesto – v smetnjak.

Roberta Osmičevič

Učence smo spraševali

Na šoli smo izvedli tudi anketo in učence povprašali o tem, kako varčujejo z energijo, oz. kako pripomorejo k boljšemu in čistejšemu okolju in predvsem k temu, da bi bile podnebne spremembe čim manj očitne. Rezultati ankete so bili po mojem mnenju osupljivo dobri.

Kar 100 učencev od 120 učencev je povedalo, da luči vedno ugasnejo, ko jih ne potrebujejo, 85 učencev je povedalo da, kadar deluje ogrevanje, so vrata in okna zaprta, 70 učencev električne naprave ugasnejo, ko jih ne potrebujejo, kar 60 jih pravi, da imajo energetske varčne žarnice in 90 učencev ima doma na hodnikih in v spalnicah hladneje kot v drugih prostorih ...

Kljub temu da je veliko ljudi na vsakem koraku osveščenih o pretiranem onesnaževanju in podnebnih spremembah, pa jih le

peščica upošteva nasvete o tem, kako lahko pripomorejo k čistejšemu okolju. Na naši šoli takšne nasvete skušamo upoštevati tako otroci kot učitelji, saj smo EKO šola. Vsako leto se tudi potrudimo in izvedemo eko dan. Na ta dan otroci iz cele šole očistimo okolico, imamo zbiralne akcije starega papirja in rabljenih kartuš.

Zemlja je naše okolje, naš svet, poskrbimo, da bodo naši otroci in otroci naših otrok ... živeli v čistem, zdravem okolju.

Popravimo škodo. Pripomoremo k boljšemu okolju!

Taja Grgič

Anketa o podnebnih spremembah

Analiza anketnega vprašalnika o podnebnih spremembah

V marcu smo opravili anketo med 131 učenci od 5. razreda osemletke so 9. razreda devetletke, da bi ugotovili poznavanje podnebnih sprememb in njene vzroke ter kako sami prispevajo k zmanjševanju dejavnikov, ki povzročajo podnebne spremembe. Anketa je pokazala, da ko govorimo o podnebnih spremembah, se najprej spomnimo na povečanje ekstremnih vremenskih pojavov in na povišanje temperature. Po vsej verjetnosti je to povezano s podnebnimi spremembami, ki jih v naših krajih najbolj občutimo. Redko pa se spomnimo na pomanjkanje vode ali pa na manjšanja pridobivanja hrane, kar tudi občutijo v nekaterih predelih Zemlje prav zaradi spreminjanja podnebja. Zelo malo od nas pozna prave vzroke, ki povzročajo podnebne spremembe. Čeprav večina ve, da prihaja do sprememb povsod na Zemlji, pa še vedno velika večina meni, da so omejene le na določene pokrajine. Prav tako malo vemo o toplogrednih plinih, ki so glavni krivec, da je na Zemlji dovolj toplo, da se je na njej sploh lahko razvilo življenje. Po drugi strani pa prav njihovo povečanje ogroža podnebje na Zemlji.

Večina od nas ne ve, da se avto, za katerega se odloča vedno več ljudi, ki bi radi prispevali k manjši onesnaženosti zraka, ker porabi manj fosilnih goriv (bencina, dizelskega olja) in tako v okolje oddaja manj toplogrednih plinov, imenuje hibrid.

Če nas kdo vpraša, ali smo pripravljeni uvesti spremembe v svojem življenju, da bi pripomogli k boljšemu okolju, vsi hitro pokimamo. V vsakdanjem življenju pa bolj malo naredimo. Kar veliko od nas se vozi v šolo, tudi tisti, ki bi lahko peš s petnajstminutno hojo prišli do šole. Prav tako še vedno tretjina ne ločuje odpadkov. Če pogledamo košare, ki se vračajo v kuhinjo

po malici, je verjetni odstotek tistih, ki ne ločuje odpadkov, še višji. Zelo dobro poskrbimo, da nas ne zebe. Nič zato, če gre v zrak preveč ogljikovega dioksida, da smo le mi na toplem.

Najslabše pa smo se odrezali pri prepoznavanju oznak na embalažah za izdelke, ki so prijazni okolju.

Bio gorivo

Kako lahko pomagamo Zemlji?

1

Kolesari ali pešaki, namesto da se voziš z avtomobilom.

2

Stvari raje popravi, kot da jih zavržeš.

3

Udeležuj se čistilnih akcij v parku, ob reki ali na plaži.

4

Na prostem uporablaj smetnjake. Smeti nikoli ne meči kar na tla.

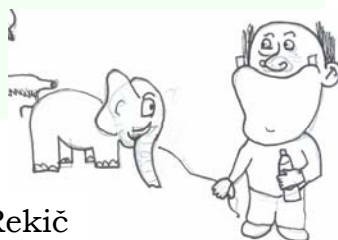

6

Izključi TV ali konzolo za video igrice in pojdi se igrat ven.

5

Prek kake dobrodelne organizacije 'posvoji' kakšno ogroženo žival.

Ilustracije: Elvis Rekič

Poklonimo jim življenje

Roža ob cesti stoji,
vendar kaj bo, ko avto
prihrumi,
spušča bencin,
prav tako pa tudi plin.

Mimo fantek pridirja,
vidi rožo, ki obupno kašlja,
fanteke pomagati ji hoče,
medtem ko se ona joče.

Odloči se, da ji pomaga,
za njega bo to največja
zmaga.

Že po prsti koplje in hiti,
roži pa se zelo mudi.

Fanteke v gozd jo odnese,
zdaj se roža nič več ne trese.
Zahvali se mu in prikloni,
ker življenje ji pokloni.

Anja Krmac, 5. a

Narava

Narava,
vsak človek na novo te spoznava.
Skrivnosti,
od tebe vedno dobimo jih zadosti.
Poglejte,
oblake tam visoko si dobro oglejte.
Trava,
kapljice rose se na njej zaznava.
Živali,
koliko vrst nas s čudesi premami.
Ptice,
po nebu švigajo neustrašne orlice.
Medvedi,
ne ustrašiš jih niti z divjimi pogledi.
Sardele,
tudi ve boste še lep čas živele.

Sedaj pa se vsi okoli sebe ozrite.
Povejte mi, v kaj strmite?
Seveda bodo nekateri rekli,
da televiziji ne bodo se odrekli,
spet drugi bodo zatrdili,
da v trgovino bodo zavili.

Tretji pa morda,
odpravili se bodo tja,
k sreči bodo zavili,
se v plašč ogrnili
in nikoli ne bodo pozabili,
da v naravi zatočišče so dobili.

Maruška Trebše, 9. a

S pesmijo in zgodbo ...

Živim pod nebom

Živim pod nebom, stara smreka,
in ob meni šumi globoka reka.
Hladen veter zdaj zaveje
in zamaje moje gole veje.

Kje je čas, ko sem imela goste,
tanke listke
in so se v moji krošnji igrale
veveričke?

Zaradi onesnaženega zraka in
kislega dežja
žalostna in bolna samevam na
robu obrežja.

Klemen Sokolič 7.b

Ali bomo ponovili napako prebivalcev Velikonočnega otoka?

Pred kratkim sem na televiziji gledala zanimivo dokumentarno zgodbo o Velikonočnem otoku. Ta leži na enem najbolj odročnih koncev našega planeta, sredi južnega Pacifika, kar 4000 km daleč od čilenske obale. Rapa Nui, kot otoku pravijo domačini, je vulkanskega izvora. Obdaja ga skrivnost mogočnih kamnitih kipov v obliki stiliziranih obrazov. Pomorščaki, ki so otok odkrili, so se spraševali, kako neki so domačini postavili več ton težkih in visokih kamnitih kipov, ko pa na otoku ni dreves.

Šele biološka študija pred nekaj desetletji je pokazala, da je bil otok nekoč povsem porasel s palmami, ki pa so jih domačini počasi posekali. Drevesa so bila ključna naravna dobrina, ki so domačinom omogočala gradnjo kanujev, postavljanje kipov, kurjenje ognja, nabiranje sadja in pticam nudila zaščito za gnezdenje. Z iztrebljanjem gozda so domačini pregnali ptice in ostali brez kanujev, kar je močno omejilo vir hrane. Na otoku je zavládala lakota in izbruhnil je upor. Podložniku so se poglavarju, ki so ga prej častili in mu postavljali kamnite kipe, uprli. Na otoku se je razvil kanibalizem, ki je vodil do izumrtja prebivalcev.

Dogajanje na pacifiškem otočku pred nekaj stoletji je lahko koristna in poučna zgodba tudi za naš planet Zemljo. Tudi mi, povsem enako kot prebivalci Velikonočnega otoka, ki so bili povsem osamljeni sredi velikanskega oceana, nimamo kam, če na planetu okolje ne bo več gostoljubno. Ljudje smo danes pred podobno dilemo, pred kakršno so bili prebivalci Velikonočnega otoka, ko so še imeli dovolj dreves, da bi lahko ohranili poraščenost otoka in se izognili epidemiji kanibalizma.

Če ne bomo kmalu močno omejili izpust toplogrednih plinov, predvsem ogljikovega dioksida, bomo kmalu imeli ogromno težav, kot so segrevanje ozračja in morja, kar povzroča taljenje ledenikov in ledenih gora, kemične spremembe voda, izumrtje nekaterih organizmov, dviganje gladine morja, pogoste suše in poplave. Problem našega vpliva na podnebje Zemlje ni samo znanstveno vprašanje. Prebivalci planeta Zemlje imamo vse možnosti in znanje, da se soočimo s problemom in ga s skupnimi močmi rešimo.

Kristina Kovačič, 5. a

Kaj smo naredili?

Ljudje že dolgo na Zemlji živimo,
Tukaj smo že 10.000 let.

Čeprav smo zdaj pametnejši kot nekoč,
Včasih narave nismo uničevali.
Posekali in ubili smo kolikor smo potrebovali.

Zdaj pa pravimo, več kot je, bolje je.

Zdaj živali se ubije,
Več kot se jih poje,
Gozdove se seka, ne glede na to,
Da živa bitja domove tam imajo.

V naravo hodimo in v njej počnemo,
Kar hočemo, tam nihče nas ne ovira, nas ne
podi.

Če pa žival iz gozda k nam zaide,
Panika nastane in z orožjem problem se
odpravi.

Naravo uničujemo ne misleč na posledice.
Opazimo jih šele, ko so že težko odpravljive,
Ko nam grozijo.

Mislimo, da smo gospodarji,
Da lahko na Zemlji počnemo kar
hočemo,
Naravo uničujemo in ceste gradimo,
A ni tako!

Ljudje v naravi smo,
Kot harpuna v hrbtu kita.

Zdaj narava nam udarec vrača,
Led se tali, temperature se dvigajo, nafte
zmanjkuje.

Možnost še imamo,
Le miselnost dosedanja,
Spremeniti moramo.

Boris Karamatič, 9. b

Bolje pozno, kot pa nikoli

Ti Zemlja naša si kraljica,
saj to govori nam že vsaka naša kraljica.
Tega vsi ne zavedamo se najbolje,
ampak upam, da bo z leti bolje.

Ti nas hraniš in živiš,
toliko dela imaš, da nikoli ne spiš.
Mi ti to pa slabo vračamo
in zadnje čase naše obnašanje močno plačamo.

S pohlepom zameglili smo svoj lastni um,
poleg tega pa nam peša tudi razum.
Kmalu bomo ugotovili, da delamo napako,
in iz sebe kaj kmalu naredili pravo spako.

Ko se bo to zgodilo,
Vse v nas se bo prebudilo.
S skupnimi močmi Zemljo bomo rešili,
in namige o nečloveškosti in zverinski družbi
potešili.

Anja Kozlovič, 9. b

Drevo

V gozdu stojim,
kisik vam naredim,
vi pa mene zastrupljate
z odpadki, ki jih v naravo mečete.

Kaj mislite, da meni škodite?
Pri tem se zelo motite!!!
Malo se okrog obrnite,
in pazite, da v kup smeti ne stopite.

Narava vrača nam za vso to nesnago.

Pazite se prihodnjih dni,
kajti mati narava lahko zboli!

Če mati narava angino dobi,
pošlje cunami.

Če mati narava se prehladi,
pozimi strela leti.

Če mati narava vročino dobi,
se ledenik stopi.

Upamo lahko samo,
da je glava ne zaboli,
ker aspirina za to ni.

Skrbite za naravo
in ohranjajte jo zdravo!!!

Martina Erjavec, 7. b

Ptica

Tisti, ki vam krila je
ustvaril,
vam svobodo je podaril.

Letite v daljni svet,
ko toplo bo, vrnite se spet.

Vaše petje me zbudi
in lepše jutro naredi.

Ga ni orkestra,
ki bi zaigral simfonijo
lepšo,
kot je vaša.

Ga ni človeka,
ki bi imel svobodo,
tako, kot je vaša.

Ni ga kraja na tem svetu,
ki ga pesem ne bi obiskala
vaša.

Alja Turk, 9. b

Ranjeni bor

Nekega poletnega dne sem se z mamo in babico opravila na sprehod v gozd. Prejšnjo noč je bila zelo huda nevihta, treskalo je, grmelno, celo toča je padala. Dež je bil tako silovit, da sem mislila, da bo celo hišo odplavilo. Bilo me je zelo strah.

Po vsaki nevihti pa posije tudi sonce in ravno čudovito vreme me je nagnalo iz hiše na sprehod. Z mamo in babico smo nabirale robidnice, ki so bile zelo sladke, tudi nekaj gob smo videle, vendar nobena od nas ni prava gobarka. Prišle smo do jase, kjer sem zagledala čisto majhen bor, popolnoma izruvan. Sama sem predlagala, da odnesemo bor domov in ga poskusimo rešiti. Odnesele smo ga domov in ga posadile v zelo velik lončen lonec ter ga postavile v zavetje ob hiši. Vsak dan sem ga skrbno negovala. Zdelo se mi je, da prihaja k sebi. Poškodovane iglice so odpadle in poganjati so začele nove, zelene. Po več kot enomesečnem trudu sem bila prepričana, da sem nalogo, ki sem si jo zadala, dobro opravila. Tudi babica in mama sta bili ponosni name.

Odločila sem se, da bor vrnem jeseni na njegovo prvotno mesto. In tako je tudi bilo. Posadili smo ga v gozd in bili ob tem zelo veseli.

Zelo pomembno je, da pazimo na naravo in jo spoštujemo, da gozd ohranjamo, ker brez narave, ni življenja na Zemlji.

Taja Kodelja, 7. b

Veverica, leska in hrast

Nekega dne je veverica odšla na lesko pobirat lešnike. Ko je ugriznila v prvi lešnik, se je začudila: »Hej, leska! Tvoji lešniki so zelo slabi in še majhni povrh.« Leska pa ji je odgovorila: »To je zaradi onesnaženega zraka in dežja, ki pada in pronica v zemljo.« »To je res. Tudi jaz to čutim,« je rekel petsto let star hrast, »če bo šlo tako naprej, ne bom živel niti pet let več.« Veverica pa je rekla: »Mi ne moremo ničesar ukreniti, ljudje pa!« Nato je spregovorila leska: »Ljudje že delajo na tem, da bi izboljšali čistilne naprave za čiščenje zraka in vode.« »Že, že. Vendar ne dovolj. Vsako leto je slabše. To čutim v listih,« je zaskrbljeno odgovoril hrast.

In tako so se živali in rastline pogovarjale, dokler niso zaspale. Morda je njihovemu pogovoru kdo vendarle prisluhnil.

Jakob Kocjančič, 5. b

Kako spremeniti naš planet?

Bilo je toplo, pomladansko jutro in sonce je sijalo izza oblakov. Ptčki so čivkali in prepevali vesele melodije. Bilo je zelo hrupno zaradi toliko avtomobilov, ki so peljali po cestah in onesnaževali zrak. Kot vsako jutro sem sedela ob cesti in gledala vrvež, ki je bil prisoten v mestu. Razmišljala sem, kakšno stresno življenje imajo ljudje in kako se jim vedno nekam mudi.

Razmišljala sem tudi o tem, kakšno žalostno življenje imam. Vsak, ki pride mimo mene, odvrže na tla kakšen kos hrane, pločevinko in podobno. V tistem trenutku se počutim tako ogroženo in strah me je, da me bo kdo pohodil. Naveličala sem se takega nemirnega življenja in sklenila sem, da bom spremenila način življenja, ki je v našem mestu Tukitam. V moje misli je vskočil polž Tone, ki se je počasi in žalostno

plazil proti meni. V njegovih očeh sem zagledala jezo in žalost. Ko je končno prišel do mene, mi je dejal: »Dober dan, Tinka!« Odzdravila sem mu, žalostno zavzdihnila ter vprašala: »Kaj te je prineslo v ta naš del mesta?« Žalostno mi je dejal: »Razočaran sem nad tem tako umazanim življenjem in odločil sem se, da nekaj storim!« Pritrdila sem in odločila sva se, da bova obiskala mestnega župana in mu povedala, kaj naju tare. Naslednje jutro sem se lepo oblekla, počesala svoje vijoličaste lase in odšla do mestne hiše. Pred mestno hišo me je že čakal prijatelj Tone in skupaj sva vstopila v županovo pisarno. Ko naju je zagledal, je začudeno vprašal, kaj delava tu. Odločno sem odgovorila: »Tukaj sva z namenom, da vam zaupava, kaj si misliiva o mestu in kako bi tu lahko spremenili življenje. Vprašal naju je, kaj je narobe in Tone se je oglasil:

»Naše mesto je majhno, v njem pa živi veliko ljudi.« Prekinila sem ga in dejala: »Mesto je vsak dan bolj onesnaženo in če bo šlo tako naprej, bo celo mesto zasuto s smetmi. «Župan nama je potarnal, da je tudi sam opazil krizo v mestu in po vsej okolici dal narediti opozorilne table proti odlaganju smeti. Na vsaki ulici in v parku je postavil smetnjake in dal zapreti tovarno.

Od takrat naprej je naše mesto bolj čisto, ampak ne še toliko, da bi lahko živeli svobodno. Zato se moramo potruditi, da bomo dosegli tako čistočo po vsem planetu. Omejiti bi morali razne tovarne z izpušnimi plini in smeti odlagati v smetnjake. Tako bi z veseljem vsak dan vdihovali svež, čist zrak. Bili bi bolj zdravi in sproščeni, saj bi vedeli, da živimo v čistem okolju.

Mateja Čanadi, 9. a

Opozorilo narave

Narava se je počutila slabo, a ni vedela zakaj. Nekega dne je odšla do zdravnika in povedal ji je, da je vsak dan bolj onesnažena in da so njeno edino zdravilo ljudje, ki bi za to morali spremeniti odnos do nje. Kasneje je odšla ugotovit, kaj ljudje, ki jim je dala življenje, delajo iz nje. Videla je, kako mečejo odpadke, dimijo iz tovarn in avtomobilov. Takrat se je odločila, da jih bo kaznovala. Na obmorske kraje je poslala vodno trombo, na nekatere kraje potres, na druge točo in sneg. Ljudem se je zdelo čudno, kako se je vse to zgodilo naenkrat. Spoznali so, da jih je narava opozorila. Če ne bodo prenehali, jih bo doletela katastrofa. Tako so vse odpadke reciklirali, zmanjšali onesnaževanje zraka in se ji opravičili. Narava je PROSIM sprejela in od takrat ni več potrebovala zdravnika.

Tadej Šerbinek, 5. a

Usoda male trobentice

Nekega dne je ob zelo prometnem križišču, kjer je na dan mimo peljalo na stotine tovornjakov in na tisoče avtomobilov, zrasla majhna trobentica. Okoli nje je bilo še

veliko drugih rožic. Vsaka je bila druge barve in vse so cvetele.

Ko je trobentica že malo zrasla, je opazila, da nekaj rožic manjka. Dnevi so minevali in rožic je bilo vse manj. Čez čas pa je trobentica ostala sama. Tudi pri sebi je opazila, da je začela veneti. Vedno težje je dihala in vse težji so postali njeni listi. Začela je klicati na pomoč, vendar ni bilo nikogar, ki bi ji priskočil na pomoč. Naslednji dan trobentice ni bilo več.

Sprašujem se, zakaj je ni nihče slišal klicati na pomoč. Ali smo ljudje res tako brezbrizni do narave in gledamo samo nase, na svoje koristi?

Jan Pleško, 5. a

NARAVA

Sonce posije,
drevesa z energijo oblije.
Ptički v sončno jutro se
zbudijo
in veselo zažvrgolijo.

Družina vesela piknik
pripravi
ter se na jaso v gozdu
odpravi.

Otroci se igrajo
in se v naravi lepo imajo.

Narava je začetek
in Narava je konec.
Tudi našega življenja.

Neža Trebše, 8. b

Mladi – bodočnost tega sveta

V današnjem svetu je neokrnjene narave vse manj. V naravi opazimo odpadke in smeti, ki tja ne sodijo. Gozdove krčimo, mesta se večajo in zrak se onesnažuje. Vsak posameznik bi lahko, če bi želel, vplival na izboljšanje razmer. Kaj se bo zgodilo z našim planetom, če ljudje ne bomo začeli skrbeti zanj?

Preprost način, s katerim veliko pripomoremo k zmanjšanju odpadkov, je ločevanje teh. Vsaka hiša bi morala doma imeti smetnjak za steklo, pločevinke, smetnjak za

lahko prečistili s pomočjo čistilnih naprav.

organske in nevarne odpadke, smetnjak za papir in smetnjak za plastiko. Tako bi lahko različne odpadke ponovno predelali za novo uporabo. Na ta način bi lahko zmanjšali krčenje gozdov, saj bi lahko star papir predelali v novega, ne da bi s tem posekali gozd. Tako

bi tudi živalim ne ogrožali življenjskega okolja. Onesnaževanje zraka bi lahko zmanjšali tudi tako, da bi se ljudje pogostejše vozili z vlaki in avtobusi, saj ima danes že vsak odrasel človek svoj osebni avtomobil. Vsaka Menim, da je tudi pljuvanje žvečilnih gumijev v naravo slaba navada, saj en sam žvečilni gumi porabi okrog 200 let, da se razgradi.

družina bi lahko imela le en avtomobil za daljše razdalje, krajše razdalje pa bi lahko prehodili peš ali pa jih prevozili s kolesom.

Tudi iz tovarn bi lahko zmanjšali uhajanje strupenih plinov. Vgradili bi čistilne naprave, ki bi vodo prečistile in očistile strupenih snovi,

preden bi se ta izlila v reko oz. v morje. Sedaj tovarne s svojim onesnaževanjem pobijajo veliko živalskih vrst in rastlin, ogrožajo pa tudi človeka. Tudi zrak, ki uhaja iz tovarn, bi

Moje mnenje je, da velik problem predstavljajo manj razvite države, kot sta Kitajska in Indija, pa tudi zelo razvite, kot je Amerika, kjer se

ne spoštuje dogovorov o zmanjševanju onesnaževanja. Opažam, da se v zadnjih letih veliko govori o podnebnih spremembah, naravnih katastrofah, segrevanju ozračja in podobnih problemih, predvsem v Evropi, vendar bi se bilo treba reševanja Zemlje lotiti globalno. Zavedati se moramo, da je narava mogočna, njena moč je neizmerna.

To se vsako leto bolj izrazito kaže v naravnih katastrofah, kot so cunamiji, viharji, poplave, suše ...

Kot vse kaže, se svet še nekaj časa ne bo lotil globalnih sprememb, saj človek zaradi pehanja za bogastvom zanemarja naravo. Premalo se zavedamo moči, ki jo ima narava in nevarnosti, ki nam preti. Vsak človek lahko in

more prispevati k izboljšanju naravnih razmer.

Upam, da se bo vedno več mladih odločalo reševati naš planet, saj smo mladi bodočnost tega sveta in s pozitivnim ukrepanjem ustvarjamo svet zase.

Tina Stančič, 9. b

Zemlja – vrt nas vseh

Danes živimo ljudje precej malomarno.

Ko se včasih ozrem naokrog, vidim smeti v naravi. Preveč malomarnosti je v nas samih, saj skrbimo samo zase. Brez razmišljanja vržemo papirčke na tla, prav blizu pa morda stoji prazen smetnjak. V poletnih mesecih poležavamo ob morju in ko odhajamo, za seboj pustimo kupček smeti. Na sprehodu nismo začudeni in tudi ne zaskrbljeni, če v bližnjem grmu zagledamo odvržene odpadke. Tudi po mestnih ulicah je vse preveč papirčkov, ogorkov in žvečilnih gumijev.

Vsi pa imamo radi lep dom in urejeno okolico našega doma. Ali ni naša Zemlja vrt vseh nas?

Valentina Bordon, 8. b

Moje življenje

Rodila sem se z napako na pljučih. Takoj po porodu so me operirali in mi omogočili normalno življenje. A vendar ne tako normalno, saj sem vseeno morala zelo paziti na svoja pljuča. Takoj po mojem rojstvu sta moja starša pustila svoji službi v mestu in se preselila na podeželje, saj sem rabila le svež in čist zrak.

Tam sicer nista našla služb, a jima je bilo vseeno. Samo da poskrbita za zdravje otroka, ki sta si ga toliko let iskreno želela. Kupila sta majhno kmetijo in začela rediti živali. Tako sem svoja prva leta življenja preživela na majhni kmetiji z veliko kravami, kokošmi in prašiči. Seveda sem v vasi našla tudi veliko prijateljev.

Moj najboljši prijatelj je bil Andrej, ki mi je pokazal veliko lepih koticov, za katere nihče ne ve. Na primer velik zelen travnik, obkrožen z ogromnimi drevesi. Tja sva zahajala, vedno, ko sva bila žalostna, živčna, jezna, včasih pa tudi samo za zabavo. Nekega dne pa je Andrej umrl. Mama mi je rekla, da so ga popikale čebele, na katere je bil alergičen. Takrat me je tudi samo ta travnik pomiril. Vse me je spominjalo nanj. Bila sem žalostna in jezna na vse okoli sebe.

Potem pa, na moj 10. rojstni dan, sta mi starša povedala, da sta spet dobila svoji stari službi v mestu. Tja naj bi se preselili, ker tukaj nismo imeli več zaslužka za preživetje, pa tudi z mojimi pljuči je bilo vse v redu, po mnenju zdravnika. Pa tudi na Andreja naj ne bi mislila več toliko. Tako smo se poleti odselili v mesto. Tam smo najeli lepo, še kar veliko podstrešje stanovanjskega bloka in se vselili vanj. Moja soba mi je bila še posebej všeč, saj je bila ravno prav majhna za igranje. Tam sem preživela pet čudovitih let. Prvič sem se zaljubila, dobila najboljše prijateljice, s katerimi smo hodile kupovat obleke in gledat fante. Nekajkrat sem se tudi jokala zaradi nesrečne ljubezni. Bila sem normalna najstnica. Vsake pol leta pa sem seveda imela pregled svojih pljuč. Tako sem na enem izmed njih tudi izvedela, da se moje stanje slabša. Zdravnik je rekel, da se slabša zaradi onesnaženosti zraka, saj so moja pljuča tako občutljiva, da takšnega zraka preprosto ne prenesejo. Bila sem zelo razočarana. Mama se je odločila, da odidemo nazaj v vas, kjer naj zrak ne bi bil onesnažen. Bila sem besna in hkrati žalostna in razočarana. Ko mi je mama povedala, da se bomo preselili nazaj, sem bila tako histerična, da me je celo polila z mrzlo vodo. Potem sem stekla v svojo sobo in tam ure in ure jokala. Mislila sem si, kako naj zapustim vse svoje prijatelje in prijateljice? Pa čeprav sem zelo nasprotovala, smo se preselili nazaj. Celo pot v vas sem jokala in kričala na svoje starše, da mi delajo krivico. Takoj ko smo prišli sem se zaprla v sobo in nekaj dni ostala v njej. Mama mi je prinašala hrano v sobo, vendar je nisem želela jesti. Bila sem odločena, da bom umrla od lakote, da bodo videli, da življenje v vasi ni zame. Vendar me je vsa tista lepo pripravljena hrana zamikala in nekoč sem jo pojedla. Tako sem videla, da z mojim načrtom ne bo nič. Vendar mi občutka jeze in žalosti ni mogel nihče izbiti iz glave. Potem sem se spomnila na travnik. V pričakovanju sem se obula in stekla iz hiše proti njemu. Mama je bila zelo

vesela, ko je videla, da grem ven, zato me ni niti vprašala, kam grem. Do travnika je bila dolga pot, saj je bila bližnjica do nje, ki sva jo naredila z Andrejem, vsa zaraščena. Najprej sem nekaj časa tekla, potem pa sem se utrudila in šla počasi naprej. Ko sem bila že zelo blizu, sem bila vesela, jeza in žalost sta izginili. Potem pa sem stopila izza grma, ki me je še ločeval od mojega travnika. Od groze sem kar otrpnila. Mojega lepega, velikega, zelenega travnika, edinega prijatelja, ki me je lahko pomiril, ni bilo več! Nekaj metrov od grma, pri katerem sem stala, je bila cesta! Prvi trenutek sem pomislila, da sem zgrešila pot in moj travnik še vedno sije v svoji lepoti. Potem pa sem na drugi strani ceste zagledala drevo in malo ostankov prve hišice, ki sva jo naredila z Andrejem. Srce mi je razbijalo kot noro in počutila sem se utesnjeno. V moji glavi je bila zmešnjava. Vsi moji spomini na Andreja, ki so se ohranili le na tem travniku, so bili uničeni! Stekla sem po poti nazaj in kričala na ves glas, potem pa ...

Zbudila sem se v veliki beli sterilni sobi. Takoj sem ugotovila, da sem v bolnici. Čeprav nisem vedela zakaj. Zraven mene je stala medicinska sestra in si nekaj

zapisovala. Ko je ugotovila, da sem se zbudila, je hitro odšla iz sobe. Po nekaj minutah je v sobo vstopil moj zdravnik: »Živijo, Urška. Kako si?« Rekla sem mu, da sem v redu. »Zakaj pa sem sploh tukaj?« sem ga vprašala. »Oh ... saj veš, da se je tvoje stanje pljuč poslabšalo, kajne? No, mislili smo, da bo vse v redu, če se preselite nekam, kjer bo zrak čist. Vendar si nato omedlela in starša sta te pripeljala sem. Nekaj dni si bila v komi in opravili smo nekaj preiskav. Ugotovili smo, da je zrak povsod že do take mere onesnažen, da ogroža tvoje življenje. Zato si tudi omedlela. Hm ... bojim se, da se tvoje stanje ne bo izboljšalo, Urška. In mislim tudi, da si že dovolj velika, da ti to povem, čeprav tvoja starša ne mislita tako. Če bodo moje napovedi držale, bo zrak postal v naslednjih letih tako onesnažen, da bo to preveč za tvoja pljuča. Verjetno ti ostane samo še nekaj let. Zelo mi je žal.« V glavi se mi je vrtelo. Samo še nekaj let? Ampak stara sem šele petnajst let! Toliko imam še pred seboj. Kako samo še nekaj let?! V tistem trenutku sta v sobo pritekla mama in oče. »Sestra nama je povedala, da ste ji razkrili resnico! Kako ste mogli! Saj sva vam rekla, da nočeva tega!« Mama se ni in

ni ustavila dreti na zdravnika. Skozi solze sem ji poskušala dopovedati, da je boljše, da vem resnico, vendar me ni poslušala. Oče jo je odpeljal ven in jo poskušal pomiriti, tačas pa sem se jaz zjokala. Nisem mogla verjeti, da bom že čez nekaj let samo zaradi vseh ljudi, ki ne pazijo na onesnaženost zraka, umrla. Kako le?! Zakaj njih ne doleti kaj takšnega, zakaj jaz? Vedno sem pazila, da sem odpadke ločevala in jih nisem odvrгла nikamor v naravo. Kamorkoli sem šla, sem šla peš ali s kolesom. Z avtom sem se vozila le, kadar je bilo nujno. Zakaj se to dogaja meni? Če bi vsak vsaj malo pripomogel k temu, bi bila moja pljuča sedaj zdrava in ne bi bila obsojena na smrt. Kako so lahko nekateri tako sebični?

Med jokom sem zaspala. Ko sem se zbudila, je bila že noč. Sklenila sem, da bom svoje življenje živila polno in bom poskusila ljudi prepričati, naj malo pazijo, kaj delajo. Tako sem tudi naslednji dan rekla zdravniku, da želim oditi domov. Poskušal me je prepričati, naj ostanem še malo, saj sem še vedno šibka zaradi kome, vendar sem želela domov. Doma sem prebrala vse časopise, odšla sem tudi v knjižnico, samo da bi našla kakšno organizacijo, ki skrbi za onesnaženost zraka. Vendar je nisem našla. Tako sem se odločila, da napišem članek o mojem življenju in ga oddam v šolsko glasilo. Začela bom pri vseh sošolcih in mlajših otrocih. Povedala jim bom, zakaj bom umrla, in naj v prihodnje vsaj malo pazijo na Zemljo, če ne zaradi mene, pa naj to storijo zase, saj bodo mogoče v prihodnosti imeli tudi oni težave s pljuči. Tako sem še tisti večer napisala pet strani dolg članek o tem. Že navsezgodaj sem šla v šolo in ga oddala mentorici glasila. Naslednji dan je glasilo izšlo in po vsej šoli so govorili o mojem življenju. Že pri malici sem opazila, da sem nekaj naredila, saj se fantje niso obmetavali več s hrano in jo dajali v napačen koš, ampak so skrbno pojedli in ostanke ločili v pravilne koše. Bila sem zelo vesela. Takoj po pouku pa je k meni prišla učiteljica slovenščine in mi rekla, da je moj članek odličen ter če ga

sme dati v občinski časopis. Celo občani so bili tako navdušeni, da je moj članek potoval po celi Sloveniji. Kmalu so me povabili tudi v marsikatero oddajo, da jim povem o svojem življenju. Tako sem počasi spreminjala svet. Prvič po zelo dolgem času sem bila srečna, čeprav sem se zavedala, da bom kmalu umrla, saj sta od trenutka, ko mi je zdravnik povedal mojo usodo, minili že dve leti. Med neko oddajo sem postala zelo utrujena. Odšla sem v sobo, kjer so mi namestili mikrofona, in se malo ulegla na kavč. Bila sem zelo zaspana. Samo malo bom zaprla oči, nato pa bom odšla nazaj ...

Maja Furlan, 9. b

Narava in podnebne spremembe

Dragi Zemljani
težki časi so pred nami,
premalo zavedamo se,
da narava maščuje nam se.

Kam nas peljeta razvoj
in tehnologija,
saj na svetu vse manjša je idila.

Veča se ozonska luknja,
zato vse daljša mora biti suknja,
ki pred žarki nas varuje,
da nam kože ne poškoduje.

Saj paziti več ne znamo
in odnosa do narave vse manj imamo.

Ker ozračje se segreva,
je na svetu manj in manj snega in leda,
vse več je katastrof v naravi,
to naj vtisne se v znanstvenikovi glavi.

Če mi vsi ne bomo se trudili,
za zdravo življenje se borili,
bomo deželo našo čisto zastrupili.
Takrat bo jok in stok v pogubo vseh otrok.

Jure Depangher, 8. b

Naučimo se živeti pod nebom

Življenje na planetu se zdi lahko,
a jaz menim, da ni ravno tako.
Iz dneva v dan
nas preseneti nov močnejši orkan.

Sprašujemo se, kdo je krivec za to,
živali, rastline, težko verjamemo.
To smo mi ljudje, ki naravo uničujemo,
sami sebi pa si življenje otežujemo.

Vse se spreminja, vse je odvisno od nas,
kdaj bo napočil tisti usodni čas.
Življenja bodo na nitki visela,
če ne bomo spremenili svoj način dela.

Vsi menimo, da smo na Zemlji gospodarji
ter da se prebujamo v čisti zarji.
Ampak mati Narava je mati vseh,
čeprav ji delamo z dnevi vse večji greh.

Odprimo si oči
in pogledjmo, kaj se okoli nas godi.
Poskusimo naša življenja ohraniti
in odnose do narave spremeniti.

A ni potrebno, da smo vsi za spremembe
zagreti,
dovolj je že, če se naučimo pod nebom
živeti.

Tilen Likar, 9. b

Zdaj in potem

Vedno želela sem si,
svetovna naravna čudesa videti.

Ko dovolj stara bom,
se po svetu sama odpravila bom.

Uživala med koralami na Havajih
in podobnih čudovitih krajih.

Občudovala redka bitja
in najnovejša arheološka odkritja.

Za zdaj pa doma gledam poročila,
po svetu se širijo opozorila.

Očitno se nas ne dotaknejo preveč,
saj na svetu je katastrof vse več.

Ko le zavedali bi se,
da je krivda naša, krivi smo za vse.

Zemlja nam zdaj pridno vrača,
naš svet pa se na glavo obrača.

Za imena orkanov je zmanjkalo že črk,
vsi občutimo med človekom in naravo trk.

Se bomo še kdaj zbudili,
odprli okno in se čistega zraka naužili?

Jaz pa se sprašujem, če lepota tam še vedno bo,
dokler do tja prišla bom?

Bodo naši otroci videli to, kar vidimo mi?
Ali se bo na poti do miru še prelivala kri?

Špela Kaluža, 9. b

Narava

Narava je tako nežna, lepa,
čista kot ljubezenska solza.

Narava, beseda tako kratka -
vendar z veliko pomeni.

Narava, vesela sem,
da me varuješ.
Vesela sem,
da te lahko vsak dan vidim.

Narava.

Vesela sem,
da slišim šumenje lepega vetriča,
vesela,
da slišim petje ptic z lepih košatih
dreves.

Narava.

Qendresa Thaqi, 8. a

Spoštujmo mater vseh ljudi

Zemlja, boginja naša je,
lepote narave podarja nam vsem.

Pred ljudmi bojuje se,
a vseeno mir ponuja le-tem.

Ljudje onesnažujejo zemljo in nebo,
le redko se zato posledic zavedo.

Kaj prineslo jutri nam bo to,
verjetno pokazalo bo življenju slovo.

Ozreti bi se morali nazaj v svet
ter pričeti varovati naš planet.

Ob pogledu na Zemljo nam
mora v srcu toplo postati,
saj je to naša druga mati.

Ljudje vedno manj naravo spoštujejo,
kosovne odpadke sredi gozda puščajo.

Ne zavedo se, kakšno škodo delajo,
saj sprememb v naravi nikoli ne opazijo.

Izpušnih plinov v zraku veliko je,
zato ozonska luknja večja se,
kar povzroči pri ljudeh težave
in temperature postajajo vedno bolj nepravne.

Varujmo naravo in naš planet,
naj bo cel svet v ljubezen ljudi odet.

Spoštujmo mater vseh ljudi
in pomagajmo naravi, da od težav opomore si.

Larisa Korva, 9. b

Podnebne spremembe

»Končno poletje!« je punčka zavpila,
namesto v kopalke, se v bundo je skrila.
Mama pa urno iz hiše priteče,
na glavo volneno ji kapo navleče.

»Snežaka grem delat,« jo obvesti,
se veselo nasmeje in brž odhiti.
V nekaj minutah nabere snega,
dovolj, da postavi snežaka si dva.

Naslednjega jutra se zgodaj zbudi,
kaj je s snežaki, pogledat hiti.
A že pri vratih presenečeno obstane,
ko vidi kaj od snega ostane.

Sonce že sije, vročino oddaja.
Punčka pa zopet veselo razgraja:
»Kopat se gremo, snega ni več-
podnebne spremembe so meni prav všeč!«

Lara Kavčič, 9. a

Temperature

Podnebje je danes zelo raznoliko,
ponekod je vroče, da se dihat ne da,
drugje zmrzuje, da še peč ne pomaga.

Včasih, ko pomlad naj bi bila,
se kar sneg sipa z neba.
Včasih pozimi tako toplo je,
da misliš, da poletje je že.

Neviht in tornadov je vedno več,
včasih sredi poletja moramo prižgati
peč.
Temperaturne spremembe in podobne
reči,
lahko so nevarne za vse ljudi.

Na svetu želeli moramo čim manj tega,
Ker Zemljo lahko vse to močno zbega.

Rebeka Aščerič, 9. b

Živim pod nebom

Vsi ljudje živimo pod nebom
in gledamo to čudovito naravo,
ki se iz dneva v dan spreminja,
kar pa za nas ni vzdušje pravo.

Ljudje obožujejo živali,
ki so naši prijatelji pravi
in jih vsi spoštujemo,
a se po njih ravno ne zgledujemo.

Mnogi z njimi grdo ravnajo,
saj radi imeti jih ne znajo.
Živali v farmah zelo trpijo,
zato da ljudje se z njimi mastijo.

Vendar na svetu nismo le ljudje,
ampak so tudi rastline,
ki dajejo nam zrak
in čistijo škodljive pline.

Mi ljudje ne smemo biti tako
škodljivi in nemarni,
saj škodujemo sebi,
rastlinam in živalim.

S tem, ko puščamo smeti,
zaradi tega tudi kdaj smrdi
in se rastlina mala zaduši.

Duna Puh, 5. b

Pod nebom živim

Pod nebom sedim
in razmišljam.
Že vem, kaj lahko povem.

Smeti se vrže v smetnjak,
čistilne akcije se lahko udeleži vsak.

Elektrike ne uporabljaj brez potrebe,
luči ugasni, TV izključi
in z računalnikom zaključi.

Ko v avtomobilu čakaš,
očeta opozori,
naj ugasne avto,
da izpušni plini
nas ne bodo vse umorili.

Vode ne pusti teči preveč,
ne stoj pod tušem uro in več.

Pomisli na našo naravo,
na naš planet
in začni varčno živeti.

Peter Bordon, 5. b

Eko dan – podnebne spremembe

OŠ Elvire Vatovec, ki je že šesto leto eko šola, je aktivnosti v mesecu aprilu posvetila **vplivu podnebnih sprememb na naše okolje**.

Ob svetovnem dnevu Zemlje je na šoli potekal eko dan za učence od petega do devetega razreda. Namen delavnic, ki so se odvijale na šoli, je bil ozaveščati učence o podnebnih spremembah in njihovem vplivu na naše življenje. V goste smo povabili naslednje strokovnjake: **Katja Gombač Aver in Bojana Bažic** sta učencem spregovorili o onesnaženosti zraka in sredstvih za zaščito pred soncem. Znanje o alergijah pa sta učencem posredovali **Tamara Štemberger Kolnik in Tatjana Bočaj** s študentkami. Učenci so v delavnicah pod vodstvom učiteljev mentorjev raziskovali merilne naprave skozi čas, jih izdelovali (vetrokazi, vetrnice, peščene, senčne in sončne ure, čistilne naprave – filtri, vetrovne vreče, Beaufortova lestvica ter naprava, s katero ugotavljamo, koliko dežja je padlo na določenem mestu), se poučili o lišajih, ki so biološki pokazatelji onesnaženosti, o povzročiteljih onesnaženosti zraka (sestava atmosfere, onesnaževalci zraka, rezultati meritev ozračja mobilne ekološko-meteorološke postaje, ukrepi za zmanjšanje onesnaženosti zraka, poskusi: nastanek in dokaz kislega dežja, nastanek in dokaz ogljikovega dioksida, povzročitelja tople grede, gorenje pogonskih goriv). O podnebnih spremembah so učenci razmišljali tudi v angleščini in italijanščini. V okrogli mizi so debatirali o problematiki ptic v Škocjanskem zatoku ter širši problematiki globalnih sprememb mikro- in makrokozmosa. Učenci – novinarji pa so poskrbeli za fotografiranje, intervjuje z gosti in pripravljali gradivo za glasilo.

Ob koncu dneva je sledila še zaključna prireditev ter predavanje meteorologinje **Tanje Cegnar** o podnebnih spremembah.

Merilne naprave

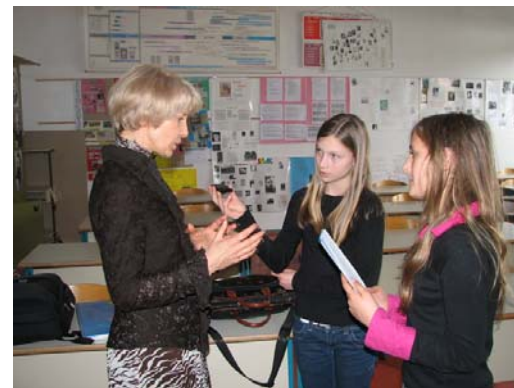
Delavnica o lišajih

Delavnica o zaščiti pred soncem

Delavnica o zgodovini merilnih naprav

Novinarke na delu

Tanja Cegnar

Delavnica o onesnaženosti zraka

Zaključna prireditev

Glasilo izdala OŠ Elvire Vatovec Prade

Glavna urednica: Tinkara Žagar

Prispevke napisali učenci pod vodstvom učiteljev mentorjev

Likovni izdelki nastali na otroškem slikarskem EX TEMPORU »Naša naravna dediščina«

Naslovnico oblikovala: Ksenija Pfeifer

Oblikovanje in urejanje: Tinkara Žagar

Naklada: 30 izvodov

Prade, april 2008